

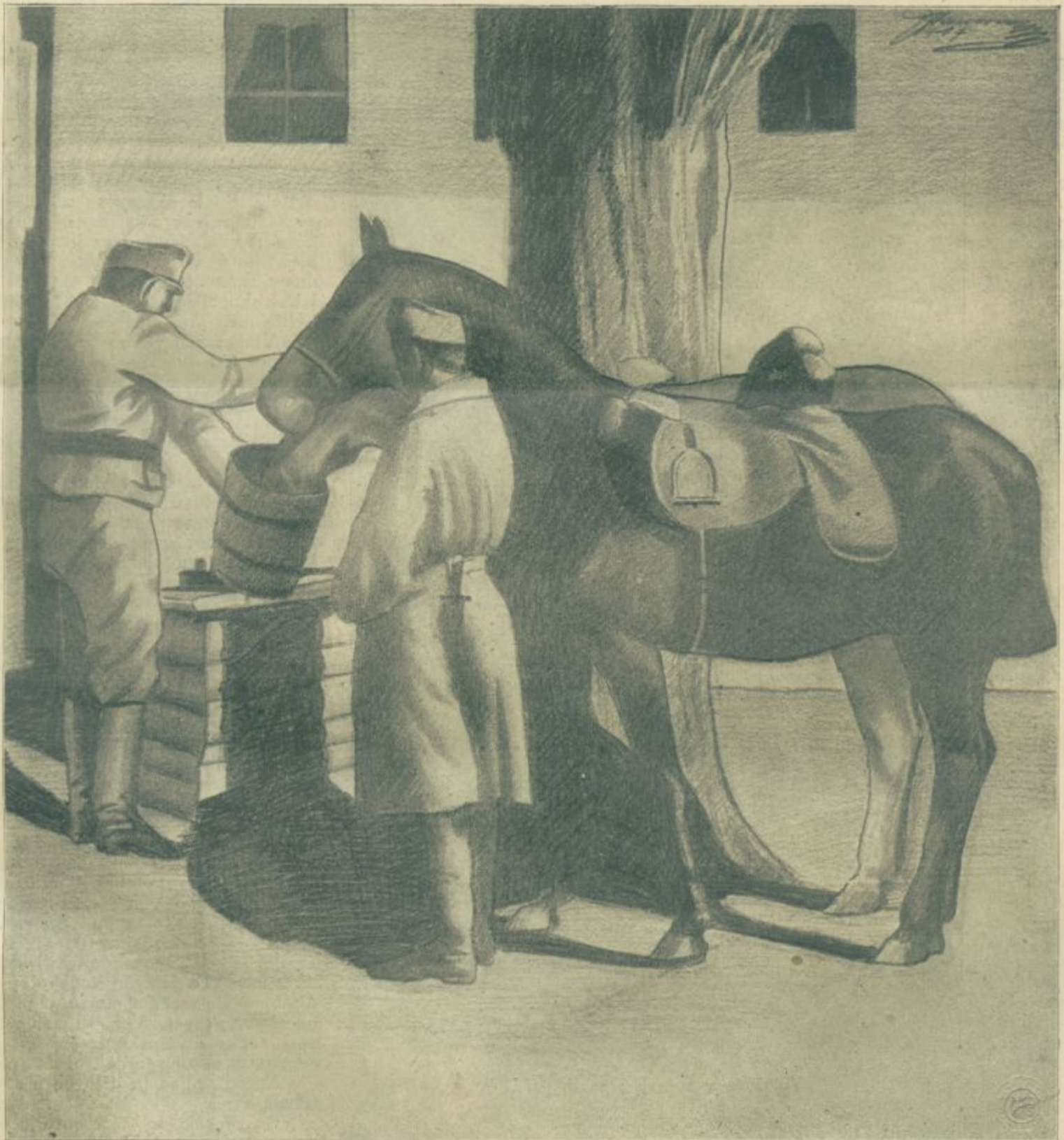
Ilustrirani Glasnik

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvo.

Izhaja ob četrkih ☉ 21. februarja 1918

Prizor ob vodnjaku po naših četah zasedene romunske vasice.

V alpskih stenah ☉ Z južnih mej ☉ Pogled na mejne grebene ☉ Gradba mostu
Nemški torpedi v Rigi ☉ Pred italijansko kaverno ☉ Poprava mosta čez Livenco ☉
Izza dogodkov v Španiji ☉ Ob otvoritvi vojaškega doma v Trstu ☉ Sibirski železnica

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski spisal Emil Souvestre.

VII. poglavje.

O moči in slavi.

1. julija. Nedelja. — Včeraj se je končal mesec, ki je bil pri Rimljanih posvečen boginji Juno (junij). Danes vstopamo v julij. Pri starih Rimljanih se je zadnji mesec imenoval quintilis (peti), ker leto, ki je bilo razdeljeno le v deset delov, se je pričelo z marcem. Ko ga je Numa Pompilij razdelil v dvanajst mesecev, je ime quintilis ostalo in ravnotako naslednja imena: sextilis, september, october, november, december, akoravno se te označbe niso strinjale s stališči, ki so jih meseci zavzemali. — Pozneje pa so končno mesec quintilis, v katerem je bil rojen Cezar, imenovali julius, in od tod naše ime julij.

Tako slavi to ime, vrinjeno v kalendar, spomin velikega moža; ono je takorekoč neizbrisljiv nagrobni napis, ki ga je občudovanje narodov vklesalo v tok časa.

Tako se zdi, kakor da bi človeški rod čutil potrebo, da povečuje samega sebe v svojih izvoljencih, kakor da bi se v svojih očeh više cenil, če izvoli iz svojih vrst polbogove. Sposebno ljubeznijo ohranja smrtni človek spomin na sinove slave, spominja se jih kot slavnih prednikov ali dobrotnika.

Kdo ve, če nas niso vodili isti nagibi, ko smo si postavljali vladarje? Neglede na potrebo razvrstitve po častnih stopnjah in na posledice osvojevanja ima množica prav posebno dopadajenje nad tem, da podeljuje svojim vodnikom predpravice; ali kaže pri tem svojo nečimrnost, ko hoče na ta način povečati svoje naprave, ali si prizadeva, da bi prikrila nizkost odvisnosti

s tem, da pretirava pomen vladarjev! S svojim gospodom se hočemo poslaviti, dvigamo ga na svoje rame in ga obdajamo z žarki, da bi bili deležni nekoliko njegovega odseva. To ni prav nič drugega, kakor pripovedka o psu, ki ni hotel sprejeti veriže in ovratnika, ako nista bila iz zlata.

Ta nečimrnost na hlapčevstvo ni nič manj naravna in razširjena, kakor nečimrnost na vladarstvo. Vsakdo, ki se čuti nezmožnega za vladanje, hoče vsaj služiti mogočnemu voditelju. Znani so sužnji, ki so se čutili onečaščene, ker so prišli v posest navadnega grofa, potem ko so prej služili knezu. Saint-Simon pripoveduje o služabniku, ki je hotel služiti le markizu.

7., ob osmih zvečer. — Ravnokar sem pohajal po boulevardu; opero so predstavljali in množica voz se je zgrinjala na cesti Lepelletier. Izprehajalci, ki so ostali

obleka je bila zelo obnošena. Z zavistnim pogledom je sledil tem nosilcem časti in slave in na njegovih ustnicah, ki jih je obkrožal bridek smehlaj, sem bral vse, kar se je godilo v njegovi duši.

Ti so srečni! si je mislil; vse zabave, ki jih ima bogastvo, vse uživanje, ki ga ima ponos, je njihovo. Množica pozna njih imena; kar hočejo, se zgodi; z duhom, oziroma močjo vladajo svet! Medtem ko se jaz, ubog in nepoznan, trudoma plazim po zemlji, plavajo ti po višavah, od polnega solnca sreče pozlačenih.

Zamišljen sem se vrnil. Ali je res, da so take neenakosti — ne mislim v usodi — temveč v človeški sreči? So li v resnici prejeli nekateri življenje kakor krono, dočim ga je neprimerna večina prejela kakor jarem? Ali je neenakost stališč le različna uporaba naravnih in zmožnosti, ali resnična neenakost človeških usod? — Vprašanje je resno, ker gre za ugotovitev božje nepristranosti.

8., opoldne. — Danes zjutraj sem obiskal tovariša, ki je prvi služabnik pri enem naših ministrov. Prinesel sem mu pisem od njegove družine, ki so mi bila dostavljena po potniku, vračajočem se iz Bretagne. Ostal naj bi pri njem.

Minister danes ne sprejema avdienc, mi pravi; ta dan posveti počitku in svoji obitelji. Prišle so njegove mlade sestre in on se odpelje z njimi danes zjutraj v St. Cloud; za danes zvečer je povabil svoje prijatelje na družinski ples. Za ostali del dneva bom dobil takoj dopust; potem lahko skupaj obedujeva; počakajte me in berite med tem novice.

Vsedel sem se za mizo, obloženo s časopisi, ki sem jih po vrsti pregledal. Večina so bile pikre obsodbe zadnjih političnih odredb ministrstva; iz nekaterih je vel zbadljiv sum na ministra samega.

Ko sem bil pri koncu, jih je prišel tajnik iskat za ministra.

Bral bo torej te obdolžitve, mirno bo prenesel žalitve vseh glasov, ki ga izpostavljajo javnemu zaničevanju! Kakor rimski triumfator mora trpeti obrekovalca, ki razkriva za njegovim vozom ljudstvu njegove smešnosti, njegovo nevednost in njegove grehe.

Ali pa ne bo morda med puščicami, ki jih mečejo od vseh strani, ta ali ona zastrupljena? Ali ne bo nobena izmed njih zadela tistega mesta v srcu, kjer rane ne ozdravljajo več? Kaj naj postane iz življenja, izpostavljenega vsem napadom zavistnega sovraštva ali strastnega prepričanja? Kristjani so prepuščali živalim v areni le kose svojih teles; mogočen človek pa nudi ostremu peresu svoj mir, svoja nagnjenja, svojo čast!

Dočim sem premišljeval te nevarnosti veličine, je prihitel služabnik nazaj:

Došla so važna poročila, minister je bil pravkar poklican v posvetovanje; ne more se peljati s svojimi sestrami v St. Cloud.

Skozi stekleno okno sem videl, kako so se mlada dekleta, ki so čakala na stopnicah, potrta vračala, dočim je njihov brat odhajal v posvet. Voz, ki naj bi sprejel vase toliko družinske sreče, je izginil in odpeljal s seboj zgolj skrbi državnika.

Nezadovoljen in ozlovoljen se je služabnik vrnil.

On prešoja politično obzorje po večji ali manjši svobodi, ki jo more uživati. Če ima dopust, je vse dobro; če je zaposlen, se ziblje domovina v nevarnosti. Njegovo mnenje o državnih zadevah je le računanje z lastnimi koristmi. Moj tovariš je, skoraj bi rekel, državnik.

Vojaštvo v stenah alpskih gorá.

na tlaku, so spoznali nekatere izmed njih ter imenovali več imen, ko so se peljali mimo: bili so znameniti in mogočni možje, ki so hiteli na zabavo.

Poleg mene je stal gledalec, z izvotlenimi lici in žarečimi očmi; njegova črna

Pripravil sem ga do pogovora in zapal mi je več zanimivih posameznosti.

Novi minister ima stare prijatelje, katerih stremljenja zavrača, a še vedno z njimi sočustvuje. Dasi ločen od njih vsled strankarstva, je vendar ostal z njimi v zvezi po spominih; toda ozir na svoje stališče mu prepoveduje, da bi jih obiskal. Ako bi to storil, bi vzbudil sum; utegnili bi zavohati kak sramoten dogovor; njegovi prijatelji bi bili izdajice, ki se mislijo predati; on zapeljevec, ki jih hoče podkupiti; tako se je odpovedal dvajsetletnim nagnjenjem, pretrgati je moral srčne navade, ki so mu postale skoraj potreba!

Od časa do časa pa se minister vendar vda starim slabostim; na skrivaj sprejema ali obiskuje svoje prijatelje; zaklene se z njimi, da govore o času, ko so imeli pravico, da so se javno ljubili. Z veliko previdnostjo se jim je dosedaj posrečilo, skriti to zaroto prijateljstva pred politiko; toda prej ali slej bodo časniki to izvedeli in ga izročili nezaupanju dežele.

Kajti sovraštvo, bodisi nepošteno ali odkrito, se ne umakne nobeni obtožbi. Včasih seže celo po zločinu! Služabnik mi je priznal, da je bil minister opozorjen, naj se boji smrtnega maščevanja in naj si ne drzne več hoditi ven peš.

Ko je postajal tovariš bolj in bolj zapučen, sem izvedel, kakšne prošnje motijo ministrovo sodbo ali jo sploh izključujejo; kako se je moral neizogibno vdajati krivicam, ki jih je moral sam obsojati. Premoten od strasti, zapeljan od prošenj ali vsled dolžnosti prisiljen, tako često koleba semintja!

Pogovor o tem se je raztegnil in prekinil šele, ko se je minister vrnil. Z listinami v roki je naglo zapustil voz in vstopil s skrbnim obrazom v svoj kabinet. Trenutek prej je pozvonil in poklical tajnika, da bi za večer povabljenim naznanil odpoved. Ples se ne sme vršiti; sliši se pritajeno govoriti o neprijetnih poročilih, ki jih je baje prinesla brzjavka, in v takih okoliščinah bi ples žalil javno žalost.

Poslovil sem se od svojega tovariša in sedaj sem doma.

Kar sem pravkar videl, odgovarja mojim pomislekom, ki sem jih pred kratkim imel. Sedaj vem, s kolikim strahom se je treba pokoriti za svojo visokost: razumem, da

»prodaja sreča, kar se zdi, da nam deli.«

To mi pojasnjuje hrepenenje Karla V. po samostanskem miru.

In vendar sem videl le nekaj trpljenja, ki je v zvezi z visoko službo. Kaj naj šele poročem o veliki nesreči, ki pahne mogočneže z nebesnih višav v zemeljska brezna? o onem trpljenju polnem potu, po katerem morajo nositi svojo odgovornost kakor Kristus svoj križ? o oni ve-

Častniki opazujejo iz gorskega jarka gibanje italijanskih čet.

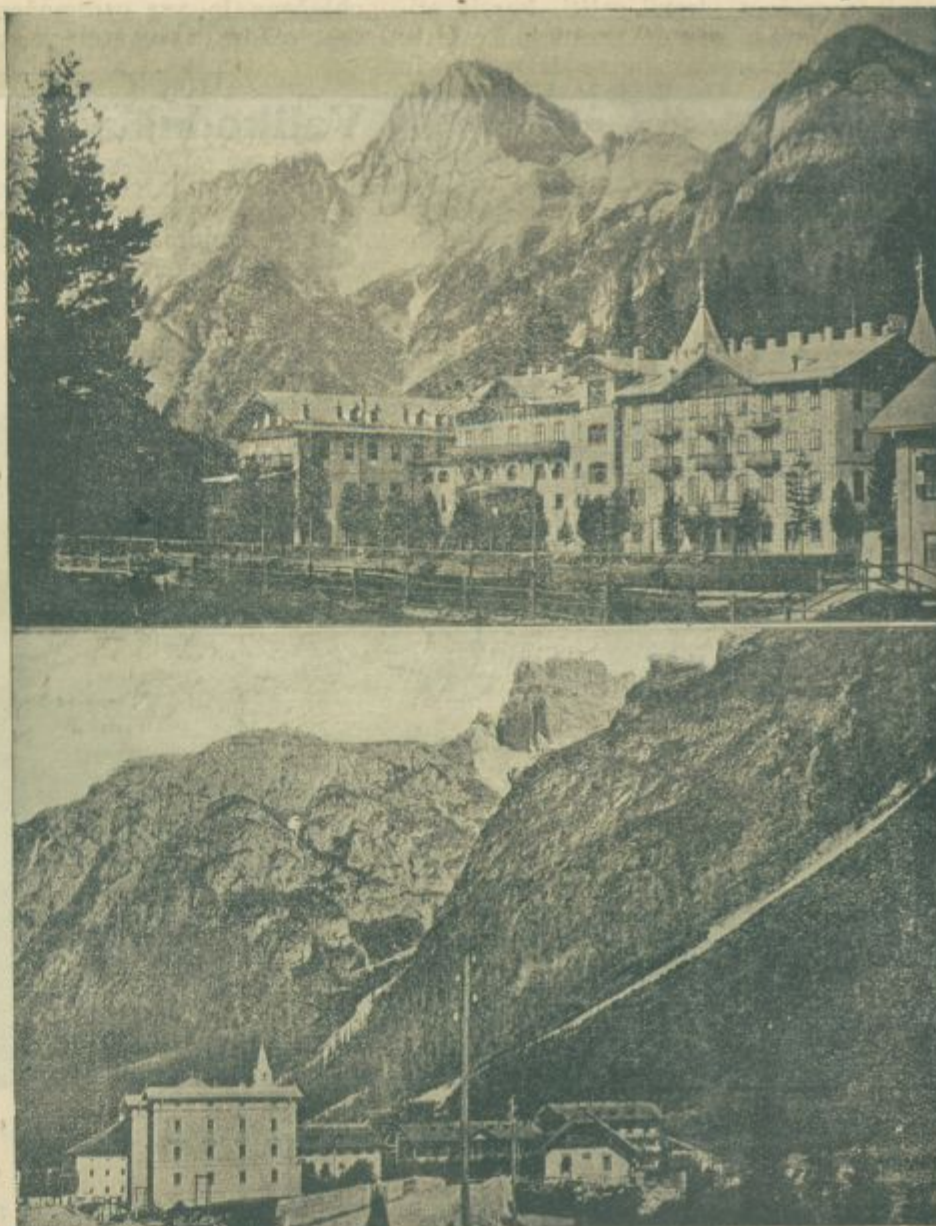
rigi dvorljivosti in dolgočasje, ki vklepa vsa dejanja njihovega življenja in pušča svobodi tako malo prostora.

Pristaši neomejene vladarske oblasti so zagovarjali po pravici dvorni obred.

Da ohranimo sebi enakim neomejeno moč, moramo jih od sveta ločiti, jih obdajati neprestano s češčenjem, jim ohraniti z vednimi zunanostmi ono nadzemsko stališče, ki smo ga jim dali. Vladarji morejo ostati neomejeni le tedaj, če se ravna z njimi kakor z maliki.

Vendar vkljub vsemu tem so ti maliki ljudje, in če je izredno življenje, ki so ga jim pripravili, v sramoto, drugim je tudi zanje same mu-

ka! — Lahko se trdi, da vsakdo pozna postavbo španskega dvora, ki določa uro za uro, kaj dela kralj ali kraljica, tako da »brž ko jo beremo,« kakor pravi Vol-

Kraji in gorski teren, ki se razteza ob italijansko-tirolski meji.

taire, »lahko vemo, kaj so in kaj bodo delali vsi vladarji polotoka od Filipa II. do dneva sodbe.« Filip III. je bil prisiljen, prenašati v svoji bolezni preveliko vročino, vsled katere je umrl, ker ni bilo na mestu vojvode Useda, ki je imel edini pravico, pogasiti ogenj v kraljevi sobi.

vršiti svoje opravilo, je vstopila dama, ki je nosila še večje dostojanstvo in prevzela oblačilo, ki ga je ravno hotela ponuditi kraljici, ko je prišla tretja dama s še več naslovi; za njo je prišla četrta, ki ni bila nihče drug, kot kraljeva sestra. Tako je romala srajca med mnogimi po-

Ko je zagledala tujca, se ji je zdelo, da vidi pred seboj sanje. A to je trajalo samo par trenutkov, potem se je prepričala, da stoji živ človek pred njo. Vstala je.

»Lidija!«

»Varja!« In objeli sta se.

»Kako si prišla sem?«

»Čisto navadno, odpravila sem se in se odpeljala.«

»Ali si že dolgo tukaj?«

»Tri dni.«

»Ah, in šele zdaj...«

»Nisi mi naznanila svojega naslova. Zvedela sem zanj, ko sem zadnjič slučajno srečala Muzlikina.«

»Daj, pripoveduj!...«

In tako dalje. Bilo je polno vprašanj in odgovorov. V Moskvi se pač marsikaj dogodi v štirih mesecih. In Lidija Ivanovna Arski je

prišla naravnost iz Moskve, dočim je bila Varja Petrovna Roščin že štiri mesece v Parizu. Ker sta bili dobri prijateljici in sta obe radi kramljali, je razumljivo, da jima ni zmanjkalo snovi v dveh urah in je ostalo še marsikaj nerazjasnjenega.

»Toda vedi, da sem prišla k tebi tudi nekoliko iz lastne koristi...«

»Kako meniš?«

»Ne morem se sama kretati po Parizu, moram tudi marsikaj nakupiti. Ali me boš spremljevala?«

»Tako sedaj?« je vprašala gospodična Roščin skoro prestrašena.

»No da, takoj.«

»Ah, ne morem... Ali ne vidiš? To tukaj se mudi!«

Pokazala je na knjige in zvezek, ki ga je začela Lidija pazno ogledovati.

»Kaj pa je to?« Niti sanjalo se ji ni, kaj pomeni ta čudni zvezek. Prijateljica se je smehljala in čakala z odgovorom, očitno je hotela Lidijo nekoliko zjeziti. Ta je položila zvezek proč in ogledovala knjige.

»Kaj zlomka pa je to? Ne razmem ničesar.«

Gospodična Roščin se je glasno zasmejala in rekla: »To je — sanskrit.«

»Kako, kaj? Ti se učiš sanskrita? Ne, ti se šališ!«

»Res, res, zatrjujem ti.«

»Človek bi mislil, da si se zaljubila v kakega jezikoslovca in njemu na ljubo...«

»Ne, nikakor! To delam iz dveh vzrokov: iz slabosti značaja in iz velikodušja...«

»Glejte, glejte! Sem pa res radovedna. Iz slabosti značaja? ... iz velikodušja?«

»No, poslušaj. Veš, da sem prišla v Pariz brez posebnih namenov. Hotela sem se raztresti po svoji dvanajstletni delavnosti kot učiteljica. Izračunila sem, da bo zadostovala dediščina ob skromnem življenju za šest let, potem pojdem do-

Nemški vojaki grade most za vojno ozkotirno železnico.

Ko je besneč konj zdirjal s soprogo Karla II., se je bilo bati, da jo doleti smrt, a nihče se je ni drznil rešiti, ker je etiketa prepovedovala dotakniti se kraljice: dva mlada plemiča sta se žrtvovala in ustavila konja. Da jima je bil »zločin« odpuščen, je bilo treba solz in prošnja nje, ki sta jo rešila. — Vsakomur je znana dogodba, ki jo pripoveduje madame Campan o Mariji Antoinette, soprogi Ludovika XVI. Ko ji je nekega dne pri oblačenju ena izmed okoli stoječih dam ho-

kloni in ceremonijami iz roke v roko, preden je dospela h kraljici, ki je napol oblečena in vsa osramočena, v največjo čast etiketi, šklepetala z zobmi.

Velikodušje.

Spisal I. N. Potapenko.

Potrkalo je na vrata. — Gospodična Roščin je zaklicala »naprej!«, prepričana, da je zunaj služkinja.

Nemški torpedi v ruskem zalivu Rige.

tela izročiti srajco, je vstopila dama iz zelo starega plemstva in je prevzela to čast, ker da ji dvorna manira daje za to pravice; pa v trenutku, ko je hotela iz-

Toda služkinja ne bi pritisnila tako krepko na kljuko in stopila tako viharo v sobo. Gospodična Roščin je vzdignila glavo iznad odprtih zvezkov in knjig.

mov in pričnem zopet z delom. Če pa kdo pride semkaj, mora predvsem kaj »obiskovati«. Tudi jaz sem hotela tako. Šla sem pogosto v gledališče, včasih v trgovine, čeravno nisem skoro ničesar kupila, kajti moj proračun ne dopušča tega. Z ničemer pa nisem bila zadovoljna. Obiskovala sem tudi muzeje. Sklenila sem nazadnje, pričeti s kakšnim študijem. In začela sem obiskovati neko visoko šolo. Poslušam tega profesorja, potem drugega, tretjega — torej, kolegiji so me zanimali. Nekaterih nisem šla poslušati nikdar več, drugi me pa zanimajo še sedaj. Nekoč pa mi pade v glavo, poslušati koleg o sanskritu.

Jaz, s srednjo izobrazbo, sem slišala pač o tem jeziku, a moje predstave o njem so bile kajpakda jako motne. Vse, kar sem vedela o njem, je bilo, da je zelo star jezik, ki se nanj jezikoslovci mnogokrat sklicujejo, da je pisanih v njem nekaj knjig, da je mrtev jezik, da najbrže sploh ni bil nikdar govorjen. Hotela sem torej zvedeti kaj več o tem jeziku. Bila je pač neumnost in nič drugega. Informirala sem se, kdaj se koleg prične, in se nekoč odpravila tja.

Ko sem prišla v dotično sobo, sem obstala na pragu. Menda nisem zgrešila številke? Ne, številka je prava! Cela vrsta čisto praznih klopi. Čudno. Ali ni pravi čas? Ko tako premišljujem, pride izza velike table čudna postava. Bil je majhen, suh možicelj, v fraku z neznan-skimi škrici, z blestečo, gladko polizano glavo, fino obritim obrazom z brezštevilnimi gubami.

»O madame, madame!« je zaklical prijazno in mi podal obe roki nasprotni. »Ali res hočete iti? Gotovo ste mislili, da me ni tukaj. Toda jaz sem tukaj. Prosim, prosim, sedite. No, in... pa začnimo s predavanjem...«

Priznam, da sem bila precej v zadregi. Majhen gospod v dolgem fraku, zelo staš, priskoči izza table; prazna dvorana; možic se veseli mojega prihoda, prosi me, naj ostanem; straši me, da prične s predavanjem, in se boji, da bi odšla.

Kaj naj storim? Skorò mehanično sedem v klop in ga gledam jako začudeno, ko mi hiti razlagati.

»Dobro je, madame, da hočete poslušati moje predavanje. Malo se jih zanima za to vedo. Moja veda je le za nekatere, je še boljše tako... Imam samo enega stalnega poslušalca, ki pride samo vsakih štirinajst dni v Pariz. Začnimo, začnimo! Takoj boste izprevideli, da je moja stroka jako zanimiva.«

Sedel je na stol na katedru in začel: »Madame, mi smo kajpakda že daleč naprej, kajti tečaj se je pričel v oktobru. Ker ste pa prvič tukaj, bom poizkusil, razložiti vam nakratko osnovne pojme moje vede. Sanskrit...«

In tako dalje in dalje. Stari gospod je govoril ognjevito, gladko in tako glasno, da bi se slišale njegove besede čisto dobro v zadnji klopi. Jaz sem bolj premišljevala o svojem položaju, kakor da bi mu sledila; toda gledala sem ga neprestano. Postajal je vedno živahnejši, vstal je, napisal nekaj na tablo, prišel k meni in me vprašal, če mi je čisto jasno; dasi nisem zanikala, je še enkrat ponovil svojo razlago. Bil je torej pravilen koleg in bila sem skoro ponosna, da je vseučiliški profesor meni sami predaval.

Ko je končal, je prišel s katedra k meni. Nehal je biti profesor in postal Francoz, ki smatra za dolžnost, biti ljubezniv z damami. Podal mi je nad vse prijazno

roko in rekel: »Dovolite, da se vam, gospodična moja, predstavim: profesor, in povedal je ime. Zelo me veseli, da ste postali moja slušateljica. Zelo me veseli. Zdaj je vam seveda še vse nejasno, a razjasnilo se vam bo pozneje in izprevideli boste, kako je moja veda zanimiva. Ali vas smem prositi za ime, draga gospodična?«

»Jaz bi seveda pustila vse skupaj,« je odgovorila gospodična Arski.

»Tudi jaz sem mislila tako storiti. A izpremenila sem svoje mnenje.«

»Častitam!«

»Ne smej se! Pomisli: star mož, učejak, ki me je bil tako vesel, me tako prosil. Zamisli se v njegov položaj. Mojemu ubogemu sanskritistu se gotovo ni

Avstrijski delegatje pred vhodom italijanske kaverne na Podgori.

Povedala sem mu ime. »Ah, tako! Vi ste Rusinja! Me veseli. Znano je, da so Rusinje resne in vestne študentke. Aj, vi postanete vsa vneta za mojo vedo. Zelo rad vam posodim knjige. Dovolite (vzel je hitro listnico iz žepa in mi podal vizitko), tu imate moj naslov. Smatral bom za čast, če me obiščete. Sem oženjen, imam odrastle hčere. Sicer bi si ne upal... Torej na svidenje, na svidenje, gospodična Roščin!«

posrečilo nikoli, privabiti več kakor ducat poslušalcev. Navadno je gledal prazno dvorano ali pa tistega rednega poslušalca, ki je prihajal samo enkrat v štirinajstih dneh v Pariz. Kak nov poslušalec, kakšen dogodek je bil to zanj! Sedaj pa pride dama, ki se zanima za sanskrit! Predstavljal si, kako vesel pride domov in pripoveduje to ženi in hčeram.

Zopet pride po navadi v avditorij in glejte, dame ni tukaj! Kaka prevara!

Naši vojaki popravljajo most čez reko Livenco na Italijanskem.

»Stisnil mi je prijazno roko in odšel. Ostala sem sama v dvorani, s table so me gledale sanskritske črke. Kaj bi napravila ti v mojem položaju?«

Kakšno mrzloto bi čutil v svojih prsih, ki so polna navdušenja za sanskrit in kaj bi rekel potem ženi in hčeram?

Kratkomalo, meni je bilo žal starega

profesorja in nisem mu mogla uničiti njegovih nad. Tretji dan sem ga obiskala.

Ima majhno, skromno stanovanje v petem nadstropju. Sprejel me je tako ljubeznivo, da nisem vedela, kaj bi storila. Poklical je celo ženo in svoji dve hčeri. Začudeno so gledale damo, ki se zanima za sanskrit. Zdelo se jim je to nenaravno in zatrjevale so, da so samo na Ruskem take dame, ker je pač tamkaj mrzlo. Moj starček pa je ponavljal neprenehoma: »Ampak mi smo prijatelji... Sicer se ne pečam s politiko, ampak mi in Rusi smo prijatelji...« Dal je prinesiti na mizo različnih prigrizkov. Potem mi je izbral celo množino knjig in brošur in mi zatrjeval, da bo iz mene še velik sanskritist. Poslovil se je z besedami: »Na svidenje v šoli!«

Bila sem tako obložena s knjigami, da sem si morala vzeti izvoščka. No, povej mi, ali sem se mogla po vsem tem izneveriti njegovemu predavanju? Ne, ne, nisem mogla. Še več! Sedla sem takoj h knjigam in pričela študirati, tako da sem ga mogla pri prihodnjem predavanju včasih prekiniti in ga kaj poprašati. In ko bi ti videla, kakšen užitek sem mu pripravila s svojim zanimanjem!

do počitnic, potem si bo treba izmisliti kakšen izgovor. Mislila sem sedaj študirati, ker pa je predavanje šele pojutrišnjem, bom že še dobila časa in grem zato s teboj. Pojdiva!«

Po svetu.

Mir na vzhodu.

Z Rusi so naši prenehali vojno, in sicer so z Ukrajinci sklenili mir, drugi zastopniki Rusije pa so rekli: mi se ne vojskujemo več, naši vojaki odlože orožje; vse drugo potrebno pa se dogovorimo pozneje v Petrogradu.

Kaj je Ruse privedlo do miru? — Prvič niso mogli lahko oskrbovati svojih nešteti armad s potrebščinami. Ne da bi jim manjkalo živeža, tega je v Rusiji na preostajanje; toda Rusija je velika in vozil ter prometnih sredstev, železnic itd. ima malo; razvita še ni obrt in trgovina v toliki meri, da bi zadostovala za take izredne potrebe. — Drugič pa je narava Rusova prav posebno proti vojni. Pri Rusu

Cesar o miru.

Ko je bil med Avstrijo in rusko Ukrajino sklenjen mir, je cesar svojim narodom sporočil to-le iskreno pismo:

Spričo milostne pomoči božje smo z Ukrajino sklenili mir. — Naše zmago-slavno orožje in naša neomahljiva vztrajnost, ki smo se z njo trudili za miroljubno politiko, sta rodila prvi sad našega obrambnega boja, ki smo ga vodili za naš obstoj. Združen s svojimi hudo skušanimi narodi, upam, da po prvem, za nas tako veselem miru zasije kmalu trpečemu človeštvu splošni mir.

Pod vtisom tega miru z Ukrajino polni veselja gledamo na ta napredni mladi narod; prvi med našimi nasprotniki je pokazal čustvo ljubezni do bližnjega, in kakor je v številnih bitkah dokazal svoj pogum, tako je sedaj pred vsem svetom dal s krepko odločnostjo izraza svojemu boljšemu prepričanju.

Prvi se je ta narod Ukrajincev izločil iz tabora naših sovražnikov, da se kakor moč hitro približa sedaj skupnemu nam cilju, čemur z nami vred posveti svoje

Za mir . . . Vojaki za petami manifestantov po madridskih ulicah v Španiji.

Nazadnje sem se seznanila tudi s kolegom, ki je prihajal vsakih štirinajst dni enkrat k predavanju. Bil je precej postaren gospod. Vprašala sem ga, če se zelo zanima za sanskrit. Odgovoril mi je resno: »Veste, gospodična, jaz živim v Saint-Cloudu in sem tovarnar kemičnih produktov v manjši množini. Ne morem vam natančneje razlagati, kajti nima pomena, ker niste v tem izvedeni. Prihajam redno v Pariz, da oddam svoje produkte in dobim surovin. Pride pa že tako, da moram dve uri čakati, od ene do dveh; ker sem pa soliden človek, sovražim kavarne, gledališča, kabarete in tako dalje, istotako počestni hrup. In tako prebijem čas v tej dvorani, kjer je lepo mirno, ne velja ničesar in je poučno, kaj ne da, gospodična?«

Rekla sem, da ima prav. Torej tako je s stvarjo. Mislim obiskovati ta koleg

je sočutje do bližnjega zelo delavno. Ruski narod je globokoveren, pozna dobro sveto pismo in ve, da je zapoved do bližnjega v veljavi enaka prvi zapovedi do Boga. — Načela krščanstva so bila tukaj živa, četudi morda nezavestno. — Rusija je bila dosedaj prevelika, premalo urejena. Ako se po vojni osnuje v Rusiji več samostojnih držav, ki bodo med seboj združene v skupni državni zvezi, tedaj se bodo posamezni deli lažje razvijali in s tem bo tudi skupna država hitreje napredovala. —

Na vzhodu je sedaj mir; le z Romunijo je treba še dogovor do konca izvesti, ker Romunija sedaj ne more nadaljevati vojne, odkar je z nami v miru Rusija, ki je Romune podpirala in jih veliko pod svojo streho vzela. Treba pa premagati veliko težav, preden se dožene dogovor z Romunijo, odkoder sta Nemčija in Avstrija dosedaj dobivali mnogo živil.

moči. Odkar sem zasedel prestol svojih slavnih prednikov, takoj v prvem hipu sem bil, edin s svojimi narodi, trdno namenjen, vsiljeno nam vojno izvojevati s častnim mirom. Zato sem še tesneje združen s svojimi narodi sedaj, ko se je vendar enkrat naredil prvi korak v uresničenje tega namena.

Občudujem s popolnim priznanjem svoje junaške čete, ki so kar nadčloveško vztrajale in kazale neprimerno pripravljenost za žrtve, ravnotako vse one, ki se nič manj vsak dan doma žrtvujejo, in z vsemi gledam poln zaupanja v bližnjo srečnejšo prihodnost.

Vsemogočni nas blagoslavlaj tudi še z naprej z močjo in stanovitnostjo, da ne le zase in za svoje zveste zaveznike, ampak tudi za ves človeški rod dosežemo končni mir!

Wilson za vojno do trajnega miru.

Predsednik ameriških Združenih držav je odgovoril na besede avstrijskega zunanjega ministra Černina in pruskega kancelarja Hertlinga. Odgovor Wilsonov nam nič novega ni povedal. On je še vedno mnenja, da se mora mir sklepati na podlagi vsestranske pravičnosti, da vsak narod dobi svoje pravice in da noben narod ne služi drugemu narodu v njegove sebične namene. Besede Wilsonove se zelo lepo slišijo, vendar se nam zde le besede. Ko bi Wilsonu v resnici bilo samo za to, kar v svoji izjavi poudarja, tedaj bi veliko bolj odločno nastopil za mir, tedaj bi lahko mir kar naravnost zahteval. Ne smemo pozabiti, da ameriški bogatini delajo v sedanjih vojni velikanske kupčije in da imajo ti Wilsona popolnoma v svoji oblasti; poudariti moramo, da se večina vsega zlata zbira zdaj v Ameriki in da je zlato tele tisti bog, ki se v Ameriki najbolj časti. To moramo imeti pred očmi, da nas lepe besede Wilsonove ne bodo motile. Vse drugače govori za mir papež, ki nima nobene svoje države, ki ne išče nobenih svojih koristi, ki poudarja samo večne nauke Kristusove in obsoja vojno in njeno grozno prelivanje nedolžne človeške krvi. Amerika pa in njeni zavezniki nočejo papeževih besed kar nič vpoštevati, celo za to ne marajo, da bi bil po svojem zastopniku navzoč pri sklepanju miru. Ta okolnost nas sili, da smo zelo previdni nasproti besedam o miru na podlagi pravičnosti, ki jih razvija tako lepo predsednik ameriških držav.

Državni proračun.

Avstrija potrebuje denarja za vojsko in druge potrebščine. Ta denar ji mora dovoliti državni zbor. Zato minister predsednik prav pridno hodi okoli poslancev raznih strank ter jih prepričuje, kako potrebno je za vlado, da se ji dovolijo denarna sredstva. Imel je precej sreče; Poljaki so nekoliko zarožljali; minister je cesarju dejal, da naj si išče drugih ministrov, ker sedanji ministri nimajo več večine v državnem zboru za seboj. Pa Poljaki so se hitro vdali — gotovo ne zastoj — in vse je bilo pri vladi veselo in zadovoljno.

Kar naenkrat pa so Poljaki zvedeli, da se je pri sklepanju miru med nami in Ukrajinci velik del holmske pokrajine, kjer bivajo večinoma Poljaki, priklopil Ukrajini. Na to pokrajino so pa Poljaki trdno upali, da pride k novemu poljskemu kraljestvu. Sedaj pa je bil pri Poljakih ogenj v strehi. Bili so naravnost razočarani. Politiki so jim dovolili skozi okence pogled v poljsko prihodnost. Poljaki se čutijo prevarane, vidijo iz tega, da bodo sosede Poljsko zopet le po svojih koristih prikrojili, in da je bilo vse govorjenje o samostojni veliki Poljski le pesek v oči. — Zato pa avstrijski Poljaki napovedujejo vladi boj v državnem zboru, v gosposki zbornici in v delegacijah. — Vlada je zato v velikih škripcih za večino, in prav nič ne vemo, kaj nam novega prinese jutrišnji dan. Da bi le naši državniki razumeli znamenja časa!

Razno.

(O kaljenju v strupu. — Dalje.)

Kirk je čutil grenkobo, pa je mislil, da je bil v torbi kinin. A strup je deloval takoj. Žila, ki je bila poprej močno in naglo, ker

je bil Kirk prehlajen, se je hitro umirila, Livingstone je izrekel že tedaj misel, da bi bil Strofantusov strup uporaben za zdravilo, kar se godi danes. S tem strupom lovijo tudi živali.

Rod Mhamba med obema rekama Kenia in Kilimandjaro ima kužen pšičen strup. Za dober grah tega strupa umori največjo žival. Potovalec Hildebrand je videl nekoč, kako se je zgrudil nilski konj par minut zatem, ko ga je zadela pšica.

Ob otvoritvi vojaškega doma v Trstu.

Hud strup izdelujejo tudi Somali, imenujejo ga »vabaja« ali »vaba«. Za izdelanje tega strupa je treba več rastlin, najbolj pa učinkuje sok korenin drevesa vabajo (Autoxanthus Oubain), ki raste v gručah ob rekah, postane 4 do 5 metrov visoko, ima zamolklo zelene usnjate liste, bel cvet in višnjevi sad. Kadar hoče napraviti Somal strup vabajo, se poda sam v najgostejši les, nikdo ne sme videti, kako se napravlja. Profesor Levin je izvijačil, da seseka Somal korenine na drobno in kuha z drugimi zelmi, dokler ne nastane gost pop. Da spozna, če je strup dovolj močan, se vreže Somal in drži strup pod odtokom krvi. Ako se sesede kri tako, da zastaja, je strup goden.

Strup, ki deluje v tej sestavi, ali delujoča vsebina strupa je dobila ime Oubain. Je kakor Strofantusov strup, ki deluje na srce, samo močnejše. Tudi z Oubainom so napravili poskuse v zdravljenju.

Domačini v nemških kolonijah se poslužujejo še strupa, v Vzhodni Afriki uporabljajo najbolj nevarne, sestavljene so kakor vabaja in umore človeka in žival v pol ure. Tudi druge strupe poznajo tam, ki delujejo na živčevje ali napravijo boleče rane. V nemških jugovzhodnih kolonijah so že opustili lov s strupom, ker imajo zdaj boljše orožje. Prej so tam s strupom lovili živali in so si zavdajali medsebojno; niso pa imeli hudih strupov, večinoma so si pripravljali počasno delujoči strup iz soka Hacmauthusa toricarius. Nekateri so primešali soku kačjega strupa, za kaljenje pšic so primešavali tudi hroščeve bube.

Zanimivo je, da imenujejo ti rodovi, ki so opustili svoj strup, puško, s katero lovijo zdaj: evropejski strup.

Tudi v Južni Aziji znajo napravljati hude strupe, posebno Malajci so večji v tem. Najbolj znan in strašen je strup Tjettek ali Upesradscha, to je kneževski strup. Poglavitna vsebina tega strupa se dobi iz korenine ovijalke Strichnus Tiente. Strup vsebuje 60% stridnina, zastrupljenega umore hudi krči. Prej so umorili javanske razbojnice z nožem, káljenim v tem strupu. Smrt je nastopila v 10 do 12 minutah.

Drugi hudi strup je »Ančar«. Ime ima od drevesa ančarovca, iz čigar soka ga napravljajo. Sok prestrežejo iz drevesa, posuše in pomešajo o potrebi z drugo tvarino. Antiarin v strupu deluje na srce, deluje pa tudi v želodcu, že miligram umori človeka, otrok umrje v pol ure. (Konec prih.)

Obnovitev Gorice in Goriškega.

Gorica in Goriška sta v dvanajstih soških bitkah silno trpeli. Vse je razbito, vse uničeno, vse s strelivom posejano in podzemskimi betoniranimi rovi podorano. — Gorica in Goriška se morata obnoviti, in sicer prej ko mogoče. Tako se je zadnji čas že veliko govorilo, a žalibog malo ali skoro nič storilo. Vendar, kdor misli na to, da so morali vsi ljudje z doma, da sedaj že več let begajo po svetu, mora čutiti, s kakim hrepenenjem si ubežniki žele domov. Zato je v tem pogledu treba hitre in krepke odločitve. Nujno naj se sklene v tem oziru državni zakon. Po njegovih določilih naj se že to pomlad vračajo ubežniki domov, tam doma naj si s pomočjo države postavijo barake za prvo silo. Družine naj takoj prično z delom v vinogradih in na polju. Država naj jim vsaj za silo preskrbi delavne živine in vozil ter potrebnega orodja. Kar je pa posebno važno: država naj jim še zanaprej zagotovi begunsko podporo, oziroma naj jo daje le tistim, ki se vrnejo domu na delo, in sicer toliko časa, dokler se dotičnik ne bo mogel preživiti od dohodkov svojega

Rusija: Pokrajina ob progi sibirske železnice.

dela. Zelo napačno se nam zdi, kar sedaj dela vlada, ki beguncem obeta begunsko podporo samo za šestdeset dni, ako se vrnejo domov. Kaj pa bo begunec v šestdesetih dneh doma pridelal, od česa naj živi? Pa zakaj naj se njemu, ki doma dela, po kratkem času odtegne podpora, dočim jo bo begunec, ki noče domov, ki morebiti ne mara delati, kar nemoteno še naprej užival v barakah na tujem? — To je nekaj tako nesmiselnega, da je pač le pri nas v Avstriji mogoče. — Zato pa treba nujnega in brezozirnega dela. Država, dežela, državni in deželni poslanci, županstva, občine, vse na delo, da Goriška čimpreje oživi. — Vojaška uprava naj gre tudi naseljevanju na roko s tem, da daje bolj velikodušno dopusta vojakom iz opustošenih krajev, da delo tem hitreje gre izpod rok. — Slovenci moramo skupno in nujno skrbeti, da naši ljudje zopet zasedejo deželo svojih očetov, in da čuvajo našo lepo zemljo in dohod do našega morja.

Dva kratkovidna.

Kitajska pravljica nam to-le pripoveduje: Pogumni Čing in vse časti vredni Čang sta bila žalibog zelo kratkovidna. Svojih napak, naj so dušne ali telesne, pa človek rad ne pripozna. Zato sta se tudi ta prijatelja rada pričkala med seboj, kdo da bolje in dalj vidi. — Tiste dni so obesili na steno templja umrlemu slovečemu kitajskemu mandarinu spominsko ploščo. Čing in Čang sta tudi zvedela za to in pri nekem prepiru, kdo ima boljše oči, sta se dogovorila, da gresta določenega dne skupno pred tempelj in da tam poskusita, kdo bo iz večje daljave lahko bral napis na omenjeni spominski plošči. — Ker je Čing

hotel bolje videti in svojega tekmeca premagati, je šel skrivaj pred tempelj in je tesno ob steni stoječ bral in si zapomnil napis: V spomin Čan-Lija, slovečega moža preteklih in prihodnih časov. — Čang pa je bil istih misli kakor Čing; zato je ta misel tudi Čanga privedla do stene tempeljna; on je pa stopil še bliže plošče in poleg omenjenega napisa bral še z manjšimi črkami napisane besede: Hvaložno rojstno mesto svojemu velikemu sinu. —

Določeni dan se snideta Čing in Čang pred templjem. Ustavila sta se več korakov od stene, da bi si dokazala, kako od daleč da

vedal, kakor se jih je na pamet naučil. — Kaj si boš izmišljeval? zavrne ga Čang. — Kaj boš tajil, reče Čing, to sedaj stoji, da ti slabeje vidiš. — Kaj vraga, pravi Čang, slepec bo meni slepoto očital! — Skoro da sta se že spoprijela, ko stopi k njima duhovnik svetišča. — Kaj se prepirata, ju vpraša. Povesta mu, za kaj jima gre. — Tedaj jima reče: Prijatelja, oba sta se vsedla na limanice, zakaj tukaj na steni ne visi nobena spominska plošča; visela je do včeraj, a ta dan smo jo sneli, da jo obvarujemo pred viharji, in jo obesili v templju na notranjo steno. — Od takrat se Čing in Čang nista nikoli več pričkala, kdo da bolje vidi. —

Zmes.

Naše lastne napake nam niso šele takrat všeč, kadar jih opazimo pri — drugih.

Pohlep po križcih je dandanes najbolj razširjena prsna bolezen.

Vpliv discipline: „Gospod čevljar, ponižno javim za konstatiranje . . .“

vidita, kaj je zapisano na plošči, ki visi na steni. — Čing pove kar na pamet, kar si je zapomnil. Čang mu reče: Prav, to jaz tudi vidim. Kaj pa je še zapisanega? — Nič drugega, odgovori Čing. — No sedaj sem prepričan, da jaz bolje vidim, ker so z manjšimi črkami še te-le besede zapisane. In Čing jih je po-

Framydol je sredstvo, ki pomlaja rast las tako, da rdeči, svetli in osi-veli lasje ter brada dobijo trajno temno barvo. — 1 steklenica s poštno K 2.70.

Rydgol je rožna voda, ki naredi blede lica nežno rdeča. Učinkuje čudovito. — 1 steklenica s poštno K 2.45 (povzetje 33 vin. več.)

Naroča se pri:
IVAN GRLOICH, drogerija pri angelu, BRNO
št. 365, Moravsko.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.